

สมัชชารัฐสภาเอเชีย (APA) : ปัญหาปาเลสไตน์ ในวิถีมุขนิยม (MULTILATERALISM)

رابطة برلمانيون لأجل القدس

Parliamentarians for Al Quds

2023

ARAB STUDIES

ชูชาติ พุดเพ็ญ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

CHOOCHART PUTPENG

رابطة برلمانيون لأجل القدس

Parliamentarians for Al Quds

สมัชชารัฐสภาเอเชีย (APA) : ปัญหาปาเลสไตน์
ในวิถีพหุนิยม (MULTILATERALISM)

คำสำคัญ

อัลกุฎศ์ (Al-Quds) หมายถึง นครเยรูซาเล็ม โดยชาวอาหรับและโลกอิสลามนิยมเรียกดินแดนแห่งนี้ว่า “อัลกุฎศ์ อัลชารีฟ” แปลว่า มหานครศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่ตั้งของมัสยิดอัลอักศอร์ (Al-Aqsa Mosque) ที่มีความสำคัญตามหลักความเชื่อและข้อบัญญัติแห่งชารีอะห์อิสลาม อ้างอิงตามหลักคำสอนของศาสดามูฮัมหมัด (The Prophet Muhammad – Peace be upon him) ที่กล่าวถึงมัสยิดอัลอักศอร์ว่าเป็นมัสยิดที่มีความสำคัญลำดับที่ ๓ ของโลกอิสลาม รองจากมัสยิดอีก ๒ แห่งในซาอุดีอาระเบีย ได้แก่ มัสยิดอัลหะรอม ในนครเมกกะห์ และมัสยิดอัลนะบาวีย์ ในนครมาดีนะห์ จึงกลายเป็นเหตุสมควรให้มีการสถาปนาตำแหน่งผู้นำนามของกษัตริย์ที่ครองราชย์ในซาอุดีอาระเบียว่า “ผู้รับใช้มัสยิดทั้งสอง” (The Custodian of the Two Holy Mosques, King Salman Bin Abdulaziz Al Saud)

บทนำ

การประชุมคณะมนตรีบริหารและการประชุมสมัชชาใหญ่สมัชชารัฐสภาเอเชีย ครั้งที่ ๑๓ (Asian Parliamentary Assembly – 13th Plenary Session) จัดขึ้น ณ เมืองอันทาลียา สาธารณรัฐตุรกี ระหว่างวันที่ ๘ – ๑๐ มกราคม ๒๐๒๓ ได้ปิดฉากลงท่ามกลางกระแสความชื่นชมยินดีจากคณะผู้แทนจากรัฐสภาประเทศภาคีสมาชิกกว่า ๒๗ ประเทศและอีกหลายองค์กร หลายคนย้อนนึกถึงการประชุมสมัชชาใหญ่สมัชชารัฐสภาเอเชียครั้งที่ ๑๒ ซึ่งประเทศตุรกีได้รับเกียรติและความไว้วางใจให้เป็นเจ้าภาพมาแล้วเมื่อปีที่ผ่านมา ทำให้การประชุมรอบนี้เหมือนเป็นการฉายภาพซ้ำอีกครั้ง แม้ต่างกรรมต่างวาระกันก็ตาม แต่ย่อมปฏิเสธไม่ได้ว่าตุรกีมีบทบาทในมิติความร่วมมือในฐานะประเทศที่เป็นผู้เล่นหลักในสมัชชารัฐสภาเอเชียอย่างต่อเนื่อง

การประชุมสมัชชาใหญ่สมัชชารัฐสภาเอเชีย ครั้งที่ ๑๓ นี้ ดำเนินไปภายใต้หัวข้อหลัก “การส่งเสริมความร่วมมือพหุภาคีท่ามกลางพลวัตความเปลี่ยนแปลงของโลก” (Promoting Multilateralism in the Changing Global Dynamics) โดยมีคณะผู้แทนจากรัฐสภาประเทศสมาชิกนำเสนอถ้อยแถลงและอภิปรายในหัวข้อดังกล่าวอย่างกว้างขวาง

นอกจากนี้ ยังมีไฮไลท์สำคัญบรรจุไว้ในระเบียบวาระการพิจารณา โดยเฉพาะการสมัครเข้าเป็นองค์กรผู้สังเกตการณ์ ดังมีรายชื่อองค์กรต่าง ๆ ประกอบด้วย

๑. Arab Parliament (AP)
๒. Non-Aligned Movement Parliamentary Network (NAM_PN)
๓. International Parliamentarians’ Congress (IPC)
๔. The League of Parliamentarians for Al Quds

ผลการพิจารณาแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน โดยที่ประชุมคณะมนตรีบริหารมีมติเห็นชอบให้การรับรองสถานะองค์กรในลำดับที่ ๑ – ๓ เป็นองค์กรผู้สังเกตการณ์ในสมัชชารัฐสภาเอเชีย เนื่องจากเห็นว่า เป็นองค์กรระหว่างประเทศที่มีการก่อตั้งมาอย่างยาวนาน และเป็นที่รับรู้กันอย่างกว้างขวางในเวทีระหว่างประเทศ คงไว้เพียงองค์กรในลำดับที่ ๔ คือ องค์กรสันนิบาตสมาชิกรัฐสภาเพื่ออัลกุดส์ (The League of Parliamentarians for Al Quds) ซึ่งเป็นองค์กรใหม่ที่สมัครขอเข้าเป็นองค์กรผู้สังเกตการณ์ (APA observer Organizations) ส่งผลให้ที่ประชุมต้องใช้วิธีการออกเสียงลงคะแนนให้ความเห็นชอบตามระเบียบวาระ หลังการออกเสียงลงมติปรากฏว่า ได้รับความเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงข้างมากและที่ประชุมมีมติรับรองสถานะองค์กรสันนิบาตสมาชิกรัฐสภาเพื่ออัลกุดส์ เข้าเป็นองค์กรผู้สังเกตการณ์ในสมัชชารัฐสภาเอเชียอีกองค์กรหนึ่ง

การประชุมองค์กรสันนิบาตสมาชิกรัฐสภาเพื่ออัลกุดส์ครั้งที่ ๓ ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์
ประเทศมาเลเซีย เดือนกุมภาพันธ์ ๒๐๒๐

ปรากฏการณ์ดังกล่าวทำให้เรื่องนี้กลายเป็นประเด็นใหม่ในเวทีการประชุมสมัชชารัฐสภาเอเชีย เนื่องจากองค์กรดังกล่าวเป็นองค์กรใหม่ที่ก่อตั้งไม่นาน จึงเป็นข้อสังเกตเชิงคำถามว่า องค์กรนี้มีที่มาอย่างไร ผู้เขียนขอเสนอบทวิเคราะห์โดยอาศัยหลักวิชาการตามทฤษฎีสถาบันนิยม-เสรีนิยมใหม่ (Neo-liberal institutionalism) ที่มีสมมุติฐาน คือ ลักษณะความเป็นอนาธิปไตยของระบบระหว่างประเทศที่มีผลกระทบต่อประเด็นปัญหาปาเลสไตน์ซึ่งมีความซับซ้อนและไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้รัฐต้องกำหนดทางเลือกอย่างสมเหตุสมผลบนพื้นฐานของการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันผ่านองค์กรที่เกี่ยวข้อง

ในเบื้องต้นผู้เขียนขอเสนอเกี่ยวกับข้อมูลเชิงลึกเพื่ออธิบายถึงความเป็นมาขององค์กรนี้ ก่อนเข้าสู่บทวิเคราะห์ตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อมูลองค์กร

องค์กรสมาชิกรัฐสภาเพื่ออัลกุดส์ เป็นองค์กรความร่วมมือที่ก่อตั้งขึ้นภายใต้แนวคิดการแสวงหาจุดร่วมผ่านตัวแทนจากรัฐสภาทั่วโลก ในระยะเริ่มแรกเน้นความร่วมมือเชิงอุดมการณ์มากกว่าเชิงยุทธศาสตร์หวังใช้เป็นเวทีหารือเพื่อยกระดับการเรียกร้องสิทธิด้านมนุษยธรรมให้กับชาวปาเลสไตน์

ก่อตั้งเมื่อ

เริ่มก่อตั้งในปี ๒๐๑๕

สมาชิกองค์กร

นับตั้งแต่วันก่อตั้งจนถึงปัจจุบันมีกระแสดอรับการเข้าร่วมจากสมาชิกรัฐสภาทั่วโลก เป็นการแสดงเจตนาเข้าร่วมโดยสมัครใจหรือเรียกได้ว่าสมาชิกแบบปึงเจก ทั้งสมาชิกรัฐสภาที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวาระและผู้เคยเป็นสมาชิกรัฐสภา รวม ๑,๕๐๐ คน จาก ๗๓ ประเทศ อาทิ ปาเลสไตน์ ตุรกี เยเมน อียิปต์ ตูนิเซีย โมร็อกโก แอลจีเรีย คูเวต อิตาลี มาเลเซีย อินโดนีเซีย ปากีสถาน อาร์เจนตินา

ที่ตั้งสำนักงาน

สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในนครอิสตันบูล สาธารณรัฐตุรกี

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างความร่วมมือผ่านกลไกรัฐสภาซึ่งเป็นหนึ่งในอำนาจการปกครองที่ทั่วโลกยอมรับ มุ่งหวังเรียกร้องสนับสนุนสิทธิ เสรีภาพ รวมทั้งการตั้งรัฐปาเลสไตน์และมีเอกราช มีอำนาจอธิปไตยและบูรณภาพเหนือดินแดนอย่างสมบูรณ์ โดยมีเมืองหลวงคืออัลกุดส์ฝั่งตะวันออก หรือ เยรูซาเล็มตะวันออก

สถานะองค์กร

ปัจจุบันองค์กรสันนิบาตสมาชิกรัฐสภาเพื่ออัลกุดส์ได้รับการรับรองสถานะเป็นองค์กรผู้สังเกตการณ์ในหลายองค์กร ได้แก่ องค์กรความร่วมมืออิสลาม (The Organization of Islamic Cooperation : OIC) สหภาพรัฐสภาแอฟริกา (The African Parliamentary Union : APU) สหภาพรัฐสภาอาหรับ (The Arab Parliament) องค์การสมาชิกรัฐสภานานาชาติเพื่อการต่อต้านการทุจริต (The Global Organization of Parliamentarians Against Corruption : GOPAC) และล่าสุดในคราวการประชุมสมัชชาใหญ่รัฐสภาเอเชีย (The Asian Parliamentary Assembly : APA) ครั้งที่ ๑๓ ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๘ – ๑๐ มกราคม ๒๐๒๓ ณ เมืองอันทาลิยา ประเทศตุรกี ที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบการเข้าเป็นองค์กรผู้สังเกตการณ์ด้วยมติเอกฉันท์

บทวิเคราะห์

หากมองถึงกระแสการเมืองระหว่างประเทศโดยเฉพาะประเด็นปัญหาปาเลสไตน์ภายใต้การขับเคลื่อนของประเทศที่ทรงอิทธิพลในภูมิภาคอย่างตุรกี อาจมีข้อสังเกตว่า เหตุใดองค์กรนี้จึงถือกำเนิดในตุรกีและมีปัจจัยใดบ้างที่เป็นตัวแปรสนับสนุนสู่การเรียกร้องการตั้งรัฐปาเลสไตน์ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ประเด็นปัญหาเหล่านี้สามารถนำสู่การตั้งสมมุติฐานในมุมมองของผู้เขียนได้ดังนี้

- ก. การสนับสนุนด้านสิทธิมนุษยชนแก่ชาวปาเลสไตน์มีผลต่อความนิยมของชาวตุรกีที่มีต่อพรรคความยุติธรรมและการพัฒนา (The Justice and Development Party) ในฐานะพรรครัฐบาลที่ครองอำนาจมาอย่างยาวนานใช่หรือไม่
- ข. ประเทศในโลกอาหรับบางประเทศเริ่มเปลี่ยนแนวนโยบายหันสู่ทิศทางการปรับความสัมพันธ์กับอิสราเอล ส่งผลให้อัตลักษณ์ความเป็นชาติอาหรับกับปาเลสไตน์ขาดเสถียรภาพหรือไม่
- ค. ภูมิหลังของผู้นำมีความเกี่ยวพันหรือไม่

ประเด็นแรก หากมองในมิติบทบาทฝ่ายนิติบัญญัติของตุรกีท่ามกลางสถานการณ์การเมืองในภูมิภาคจะเห็นได้ว่า ตุรกีมีบทบาทนำในการสนับสนุนปาเลสไตน์อย่างต่อเนื่อง ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนคือการปรากฏตัวของประมุขฝ่ายนิติบัญญัติทั้งอดีตและปัจจุบันที่ได้เข้าร่วมพิธีเปิดสำนักงานใหญ่อย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๐๒๒ ที่ผ่านมา ณ กรุงอิสตันบูล สาธารณรัฐตุรกี ในการนี้มีผู้นำระดับสูงของตุรกีเข้าร่วมพิธีเปิดจำนวนมาก อาทิ ดร.มูสตอฟา ชันตอป ประธานรัฐสภาตุรกี คนปัจจุบัน นายอิสมาอีล กาทร์อฆาน อดีตประธานรัฐสภา นายฮาซัน เตารอน ประธานกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาปาเลสไตน์-ตุรกี นายนูรุดดีน นาบาสี๋ย รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง และนายฟาเอ็ด มูสตอฟา เอกอัครราชทูตปาเลสไตน์ประจำตุรกี

ประธานองค์กรสันนิบาตสมาชิกรัฐสภาเพื่ออัลกุดส์ (คนที่ ๓ จากซ้าย) พบปะกับประธานรัฐสภาตุรกี และบรรดาแกนนำพรรครัฐบาลตุรกี เมื่อเดือนมกราคม ๒๐๒๐ /mandabpress.com

หากวิเคราะห์ถึงการตั้งสำนักงานขององค์กรในเชิงยุทธศาสตร์พบว่า พิธีเปิดสำนักงานครั้งนั้น นับเป็นการสื่อสารให้ประชาคมโลกหันมาให้ความสำคัญกับปัญหาปาเลสไตน์ที่มีผลกระทบในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ รวมทั้งพิธีเปิดสำนักงานตรงกับวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๐๒๒ ซึ่งเป็นวันที่ องค์การสหประชาชาติกำหนดให้เป็นวันสำคัญสากลในชื่อ “รวมใจปรองดองกับพี่น้องชาวปาเลสไตน์” (International Day of Solidarity with the Palestinian People) ในวาระดังกล่าว ประมุขฝ่ายนิติบัญญัติของตุรกีได้กล่าวสุนทรพจน์ในช่วงพิธีเปิดโดยในบางช่วงบางตอนระบุว่า การมีแนวร่วมที่มีสมาชิกรัฐสภาเป็นกลไกขับเคลื่อนภายใต้จุดร่วมเดียวกัน สามารถสร้างพลวัตขับเคลื่อนประเด็นปาเลสไตน์สู่เวทีระหว่างประเทศได้มากขึ้น และมีความเป็นสากลมากขึ้น เนื่องจากมีสมาชิกรัฐสภาจากทั่วโลกเข้าร่วมองค์กรนี้ราว ๑,๕๐๐ คน ด้วยเป้าหมายเดียวกันคือ ร่วมกันปกป้องอัลกุดส์ เนื่องจากประเด็นอัลกุดส์ และปัญหาปาเลสไตน์ไม่ใช่เรื่องของอาหรับหรือชาวปาเลสไตน์เท่านั้น ทว่าเป็นประเด็นปัญหาร่วมกันของประชาคมโลกอิสลามในศตวรรษที่ ๒๑ หลายคนเห็นตรงกันว่าปัญหาสันติภาพในปาเลสไตน์ ไม่จบสิ้นเสียที นับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เหตุเพราะผลพวงที่เหล่าประเทศมหาอำนาจให้สิทธิการตั้งรัฐอิสราเอล จนลืมนึกถึงอันพึงมีพึงได้และละเลยต่อความชอบธรรมของเจ้าบ้าน ส่งผลให้ปัญหาพิพาทดำรงอยู่จนถึงปัจจุบัน แนวคิดนี้สอดคล้องกับนโยบายต่างประเทศของตุรกีภายใต้การนำของ

ประธานาธิบดีเออร์โดกันให้ความสำคัญกับประเด็นปัญหาปาเลสไตน์ในทุกเวทีการประชุมทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี รวมทั้งยกระดับสู่การสร้างแนวร่วมจากภาคประชาสังคม รัฐสภา และรัฐบาล ผ่านการรณรงค์อย่างเป็นระบบมาอย่างต่อเนื่อง

ภาคประชาชนนับว่ามีอิทธิพลอย่างมากต่อบทบาทการเมืองในตุรกี โดยเฉพาะการรณรงค์ให้พรรคการเมืองและผู้มีบทบาททางการเมืองให้การสนับสนุนด้านมนุษยธรรมกับชาวปาเลสไตน์ มีการจัดทำผลสำรวจความคิดเห็นหลายครั้งต่อประเด็นปัญหาปาเลสไตน์ กรณีตัวอย่างผลสำรวจความเห็นในปี ๒๐๐๐ สะท้อนว่าตุรกีร้อยละ ๗๐ มองประเด็นปาเลสไตน์ว่าเป็นส่วนหนึ่งของผลประโยชน์ร่วมกันของชาวตุรกี ร้อยละ ๖๐ เรียกร้องให้รัฐบาลแสดงบทบาทและทำที่ต่อปัญหาปาเลสไตน์ให้ชัดเจนเห็นผลเป็นรูปธรรม^๑ นอกจากนี้ ในเดือนพฤศจิกายนปีเดียวกันยังมีการสำรวจความเห็นเกี่ยวกับประเด็นอัลกุดส์ พบว่า ร้อยละ ๔๐ สนับสนุนให้อัลกุดส์เป็นสิทธิการจัดการของรัฐบาลปาเลสไตน์เท่านั้น ขณะที่ร้อยละ ๒๙ ต้องการให้อัลกุดส์มีสถานะเป็นเขตปกครองตนเอง ต่อมาในปี ๒๐๐๓ มีการจัดทำแบบสำรวจความเห็นโดยมีกลุ่มประชากรตัวอย่างจำนวนกว่า ๒,๑๘๓ ตัวอย่างทั่วประเทศ เพื่อประเมินความเห็น

^๑ ผลการสำรวจความคิดเห็นในปี ๒๐๐๐ สะท้อนอารมณ์ความรู้สึกของชาวตุรกีชัดเจน เนื่องจากพบว่า ร้อยละ ๘๒ สนับสนุนให้เออร์โดกัน ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีตุรกีขณะนั้น ออกแถลงการณ์ประณามอิสราเอลด้วยโทนภาษารุนแรงถึงระดับเรียกอิสราเอลว่าเป็นรัฐก่อการร้าย

ของชาวตุรกีต่อปัญหาปาเลสไตน์ ผลการสำรวจพบว่า ร้อยละ ๖๖ สนับสนุนให้ชาวปาเลสไตน์ตอบโต้
รัฐยิวเพื่อปกป้องมาตุภูมิ

อาจกล่าวได้ว่า ความรู้สึกของชาวตุรกีไม่ต่างจากการเก็บภาพความทรงจำอันเลวร้ายและหยิ่งลึก
ถึงอารมณ์ของชาวปาเลสไตน์ ทั้งยังแฝงด้วยความกังวลและอารมณ์ร่วมในทุกเหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้น
รวมถึงการปิดล้อมฉนวนกาซาโดยกองทัพอิสราเอลโดยเฉพาะในปี ๒๐๐๖ จนทำให้ภาคประชาสังคม
ในตุรกี รวมทั้งหน่วยงานการกุศลและหน่วยงานสังคมสงเคราะห์ด้านมนุษยธรรมได้จัดตั้งการรณรงค์
ช่วยเหลือประชาชนในฉนวนกาซาที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ครั้งนั้น โดยการช่วยเหลือเน้นสิ่งของ
จำเป็นจำพวกเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์ ยา อาหาร พร้อมเตรียมคณะเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการ
เคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บชาวปาเลสไตน์และส่งตัวเข้ารับการรักษาในตุรกีอย่างเร่งด่วน

จากบทบาทของรัฐบาลตุรกีตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมา ทำให้เข้าใจได้ว่าประเด็นปาเลสไตน์ถือเป็น
จุดแข็งของรัฐบาลภายใต้การนำของพรรค The Justice and Development Party ในภาษาตุรกี คือ
(Adalet ve Kalkinma Partisi : AKP) ที่ครองอำนาจมาอย่างยาวนานราว ๓ ทศวรรษ^๒

^๒ เนื่องจากการสร้างอัตลักษณ์แห่งอิสลามมีความสำคัญต่อความรู้สึกของชาวตุรกีโดยเฉพาะสถานการณ์ในปาเลสไตน์ที่
อยู่ในสถานะของเจ้าของบ้านผู้ถูกระทำหรือพหุเหตุการณ์ที่สื่อถึงการละเมิดต่อศาสนสถานอย่างมีสยดอัสลักศอร์ที่มี
ความสำคัญต่อจารีตวิถีของประชาคมโลกอิสลาม

ประเด็นถัดมา กรณีที่หลายประเทศโลกอาหรับต้องปรับท่าทีตามนโยบายของสหรัฐฯ โดยเฉพาะในยุคการบริหารประเทศของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ที่เรียกร้องให้พันธมิตรชาติอาหรับปรับความสัมพันธ์กับอิสราเอล หวังขยายผลและส่งต่อแผนสันติภาพที่ได้เสนอไว้ช่วงท้ายการดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี ซึ่งขณะนั้นทุกสายตาส่งไปอยู่ที่แผนสันติภาพในชื่อ “The Deal Of Century” ที่เสนอโดยสหรัฐฯ เนื่องจากรัฐบาลสหรัฐฯ ขณะนั้นเห็นว่าเป็นแผนสันติภาพที่ดีที่สุด สามารถนำมาใช้เป็นกรอบแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลกับปาเลสไตน์ได้อย่างเห็นผลเป็นรูปธรรม ด้วยการใช้นโยบายเศรษฐกิจนำการทหาร ขณะเดียวกันมีหลายฝ่ายที่แสดงความเห็นต่างออกมา โดยเฉพาะในมุมมองของรัฐบาลปาเลสไตน์โดยมองว่า เป็นแผนเปิดทางให้อิสราเอลเดินหน้าขยายนิคมชาวยิวอย่างต่อเนื่องหวังครอบครองดินแดนปาเลสไตน์แบบครอบคลุม ขณะที่โลกอาหรับบางประเทศแสดงท่าทีคัดค้านนโยบายสหรัฐฯ ในขณะนั้น เพราะรู้สึกถึงความไม่มั่นคงจากปัจจัยคุกคามภายนอกทำให้เกิดกระบวนการโน้มน้าว (lobbyist) หวังผลักดันสู่การปรับความสัมพันธ์กับอิสราเอลภายใต้ข้อตกลงอับราฮัม (The Abraham Accords)^๓

จากเหตุการณ์ข้างต้น ทำให้วิเคราะห์ได้ว่า ยิ่งชาติอาหรับเริ่มหันมาเกรงใจอิสราเอลมากขึ้นเท่าใด ย่อมส่งผลกระทบต่อประเด็นปัญหาปาเลสไตน์ที่ลดกระแสลงมากขึ้นเท่านั้น อาจเรียกได้ว่าเกิดภาวะเสี่ยงแตกก๊วได้ หรืออาจส่งผลทำให้การยกระดับเพื่อเรียกร้องสิทธิให้กับชาวปาเลสไตน์ขาดความเป็นเอกภาพ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดล่าสุดคือการประชุมสุดยอดผู้นำชาติอาหรับครั้งที่ ๓๑ ซึ่งจัดขึ้น ณ ประเทศแอลจีเรีย ระหว่างวันที่ ๑ - ๒ พฤศจิกายน ๒๐๒๒ ที่ผ่านมา ภายใต้หัวข้อหลัก “รวมหัวใจเป็นหนึ่งเพื่อปาเลสไตน์” โดยการประชุมรอบนี้นับเป็นการประชุมครั้งแรก หลังที่ต้องหยุดชะงักไปกว่า ๓ ปี เนื่องจากสาเหตุการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ การประชุมรอบนี้มีเป้าหมายเพื่อให้ความเห็นชอบและรับรองปฏิญญาแอลจีเรียที่เน้นสาระสำคัญสะท้อนอัตลักษณ์ความเป็นชาตินิยมอาหรับเพื่อสนับสนุนปาเลสไตน์ แต่เวทีนี้หลายฝ่ายจับจ้องไปถึงประเด็นการไม่เข้าร่วมของประเทศใหญ่และทรงอิทธิพลในภูมิภาคอย่างซาอุดีอาระเบีย คูเวต สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และโมร็อกโก ว่าเกี่ยวข้องกับนโยบายปรับความสัมพันธ์กับอิสราเอลก่อนหน้าหรือไม่ ขณะที่เจ้าชายมุฮัมมัด บินซัลมาน มกุฎราชกุมารและนายกรัฐมนตรีซาอุดีอาระเบียให้เหตุผลการไม่เข้าร่วมว่ามีปัญหาด้านสุขภาพ

^๓ ปฏิญญาสันติภาพจัดทำขึ้นระหว่างอิสราเอลกับสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์โดยการสนับสนุนของสหรัฐฯ ในปี ๒๐๑๙ และผ่านการลงนามจนมีผลใช้บังคับในเดือนกันยายน ๒๐๒๐ ทำให้ทั้งสองประเทศยกสถานะความสัมพันธ์จนถึงระดับความเป็นพันธมิตรร่วมกัน โดยผลพวงของข้อตกลงฉบับนี้ได้พ่วงอีกหลายประเทศจากโลกอาหรับเข้าด้วยทั้งบาห์เรน ชูดาน โมร็อกโก ปรับความสัมพันธ์กับอิสราเอลด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ขณะที่สถานการณ์การเมืองในชูดาน วุ่นวายจนนำไปสู่การยึดอำนาจโดยกองทัพ และต่อมาขึ้นนโยบายปรับความสัมพันธ์กับอิสราเอลหวังพึ่งพาการสนับสนุนเศรษฐกิจของประเทศ เช่นเดียวกันกับโมร็อกโกที่หวังให้อิสราเอลถึงสหรัฐฯ และพันธมิตรชาติตะวันตกช่วยสนับสนุนกรณีดินแดนพิพาทระหว่างโมร็อกโกกับกลุ่มโปลิสซารีโอ

ประเด็นสุดท้าย ผู้เขียนได้วิเคราะห์ถึงภูมิหลัง (background) ของเชคฮาไมด อัลอะห์มัร (Sheikh Hamid Al-Ahmar) สัญชาติเยเมน ในฐานะประธานองค์กรสันนิบาตสมาชิกรัฐสภาเพื่ออัลกุฎศ์ (The League of Parliamentarians for Al-Quds) ผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กร เนื่องจากเป็นนักธุรกิจที่ร่ำรวยถึงระดับมหาเศรษฐี มีข้อมูลระบุว่า เขามีสัดส่วนการถือครองสินทรัพย์ เทียบขนาดเศรษฐกิจราว ๑ ใน ๓ ของเศรษฐกิจเยเมนทั้งประเทศ นอกจากนี้ ยังเคยดำรงตำแหน่ง รองประธานรัฐสภาเยเมน (๒๐๐๓ – ๒๐๐๙) ต่อมาเกิดการปฏิวัติโดยกลุ่มฮูษีย์ จนประเทศเข้าสู่ สงครามกลางเมือง ทำให้ต้องลี้ภัยออกนอกประเทศในปี ๒๐๑๔ และพำนักอยู่ในตุรกีจนถึงปัจจุบัน

หากวิเคราะห์บทบาทผู้นำองค์กรข้างต้น จะเข้าใจได้ว่าการลี้ภัยการเมืองมาพำนักในตุรกีถือว่า อยู่ในเกณฑ์ตามมาตรฐานการพิสูจน์ว่ามีความสมเหตุสมผล (to a reasonable degree) ตามกฎหมาย รับรองสิทธิผู้ลี้ภัย หรืออาจด้วยมูลค่าทางเศรษฐกิจและการลงทุนจำนวนมากศาลอาจสร้างปัจจัยเชิงบวก กับประเทศผู้รับได้อย่างมีนัยสำคัญ

เชคฮาไมด อัลอะห์มัร (Sheikh Hamid Al-Ahmar) หารือร่วมกับประธานาธิบดีตุรกี

<https://www.almarjie-paris.com/6614>

ในมุมมองของผู้เขียนมองว่า กรณีนี้เป็นเรื่องของ การต่างตอบแทนเนื่องจากด้านหนึ่งผู้นำ องค์กรต้องการพื้นที่ทางการเมืองเพื่อสร้างอำนาจต่อรองกับกลุ่มการเมืองในเยเมนผ่านปัจจัยต่าง ๆ ที่ สามารถเอื้อให้ดำเนินการได้อย่างสันติตามบทบาทหน้าที่ ดังนั้นหากต้องการมีส่วนร่วมกับองค์กร ระหว่างประเทศย่อมต้องหาจุดร่วมและอัตลักษณ์เดียวกันนั่นคือ การเรียกร้องสันติภาพในปาเลสไตน์ใน

ระบบพหุภาคี เพราะปัญหาด้านมนุษยธรรมในปาเลสไตน์ไม่เพียงเป็นปัญหาของชาติอาหรับแต่ยังรวมถึงประชาคมโลกที่ต่างมองปัญหานี้ไม่ต่างกัน เนื่องจากปัญหาปาเลสไตน์ถือเป็นมหากาพย์ยาวนานนับตั้งแต่ปี ๑๙๖๗ จนถึงขณะนี้ดินแดนแห่งนี้ยังคงเวียนอยู่ในวงแหวนแห่งไฟ (Ring of Fire) ไม่จบสิ้น

บทสรุป

การก่อตั้งองค์กรระหว่างประเทศในชื่อ สันนิบาตสมาชิกรัฐสภาเพื่ออัลกุดส์ (The League of Parliamentarians for Al-Quds) เป็นกระบวนการความร่วมมือเชิงองค์กรหรือสถาบัน (institutional relations) ที่แสวงหาแนวร่วมเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยอาศัยบทบาทของสถาบันการปกครองเชิงอำนาจที่เป็นที่ยอมรับในระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือสมาชิกรัฐสภาที่มีอุดมการณ์เดียวกันรวมตัวกันแบบหลวม ๆ ตามกลไกอำนาจของรัฐสภาที่เปิดพื้นที่ให้สมาชิกรัฐสภาได้แสดงบทบาทตามกรอบอำนาจหน้าที่ทั้งในรูปแบบของคณะกรรมการ หรือ การดำเนินการภายใต้ภารกิจของกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภา เป็นต้น สอดคล้องกับท่าทีของกลุ่มการเมืองโลกอาหรับที่เห็นว่าการหยีบยกประเด็นปัญหาปาเลสไตน์ไม่ควรจำกัดอยู่เพียงอำนาจของฝ่ายบริหารของรัฐใดรัฐหนึ่ง หากสามารถเพิ่มช่องทางการเรียกร้องประเด็นปัญหาปาเลสไตน์ผ่านกลไกที่มีอยู่ในระบบรัฐสภาย่อมสร้างผลกระทบเชิงบวกในการกำหนดนโยบายของฝ่ายบริหารได้อย่างมีนัยสำคัญ ตัวอย่างคลาสสิกเห็นได้จากภาคประชาสังคมตุรกีที่สะท้อนอารมณ์ร่วมต่อปัญหาด้านมนุษยธรรมในปาเลสไตน์ โดยเฉพาะในช่วงปี ๒๐๐๖ เหตุเพราะการเมืองภายในของปาเลสไตน์ขาดเสถียรภาพ หลังกลุ่มฮามาสได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งทั่วไปด้วยคะแนนเสียงถล่มทลาย แต่กลับไม่ได้รับการยอมรับจากประชาคมโลก เนื่องจากกลุ่มฮามาสที่มีที่มั่นอยู่ในฉนวนกาซามีภาพลักษณ์ของพรรคการเมืองที่นิยมความรุนแรงและอยู่ในบัญชีรายชื่อขบวนการก่อการร้ายของหลายประเทศ แต่รัฐบาลตุรกีขณะนั้นมีท่าทียอมรับการเลือกตั้งทั่วไปในปาเลสไตน์ เมื่อเทียบกับหลายประเทศในโลกอาหรับ เห็นได้จากการแสดงบทบาทตัวกลางเพื่อเจรจาไกล่เกลี่ยปัญหาการเมืองภายในรัฐบาลปาเลสไตน์ทั้งในฉนวนกาซา (Gaza Strip) และเขตเวสต์แบงก์ (West Bank) พร้อมกันเสนอเป็นตัวกลางการเจรจาปัญหาสันติภาพระหว่างปาเลสไตน์กับอิสราเอลอีกด้วย

หากพิจารณาบทบาทของตุรกีข้างต้นจึงพอสรุปได้ว่า การให้การสนับสนุนองค์กรสันนิบาตสมาชิกรัฐสภาเพื่ออัลกุดส์ จึงเป็นเรื่องที่ชอบธรรมสอดคล้องกับนโยบายของประเทศ เนื่องจากองค์กรนี้จะช่วยสนับสนุนบทบาททางการเมืองของพรรครัฐบาลผ่านยุทธศาสตร์การบูรณาการระหว่างสถาบันการเมืองในระบบรัฐสภากับพื้นฐานของการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน และยกสถานะเป็นองค์กรที่ได้รับการยอมรับในเวทีระหว่างประเทศให้เป็นองค์กรผู้สังเกตการณ์

ผู้เขียนขอทิ้งท้ายเป็นข้อสังเกตว่า การใช้ชื่อ “อัลกุดส์ (Al-Quds)” สะท้อนให้เห็นถึงอุดมการณ์ร่วมกันของอาหรับและโลกมุสลิม รวมถึงผู้นับถือศาสนาคริสต์ทั่วโลกที่มีประวัติศาสตร์ร่วมกันในมิติความเชื่อและการเคารพศาสนสถานแบบองค์รวม หวังเรียกร้องความชอบธรรมให้เกิดขึ้นในภูมิภาค

เพราะการใช้ชื่อเรียก อัลกุดส์ จะมีผลเชิงความเชื่อและสอดคล้องกับหลักบัญญัติของศาสนาอิสลามและศาสนาคริสต์ สามารถสร้างอิทธิพลทางจิตวิญญาณมากในเชิงผลกระทบ (impact) เมื่อเทียบกับการใช้ชื่อเรียก“ปาเลสไตน์”ที่เน้นเพียงรัฐหรือประเทศ อีกทั้งยังมีความสอดคล้องกับข้อเรียกร้องของรัฐบาลปาเลสไตน์และแผนสันติภาพตามความริเริ่มของอาหรับ (The Arab Peace Initiative) ที่เสนอไว้ตั้งแต่ปี ๒๐๐๒ รวมทั้งข้อมติขององค์การสหประชาชาติ โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาสันติภาพปาเลสไตน์ ที่ทุกฝ่ายเห็นพ้องกันให้ยึดแนวทางการแก้ปัญหาแบบสองรัฐ (Two-states solution) ด้วยเหตุนี้ ทำให้เข้าใจได้ว่า ความพยายามเดินทางของสันนิบาตสมาชิกรัฐสภาเพื่ออัลกุดส์ เป็นการแสดงบทบาทและกิจกรรมผ่านเวทีต่าง ๆ ที่มีสถานะเป็นองค์กรระหว่างประเทศโดยเฉพาะสมัชชารัฐสภาเอเชีย หรือ APA ซึ่งพบว่าภาคีสมาชิกส่วนใหญ่มีอุดมการณ์เดียวกันเกี่ยวกับประเด็นสันติภาพปาเลสไตน์ ภายใต้บทบาทนำของอิหร่าน ตุรกี และกาตาร์ ที่มีจุดยืนชัดเจนในการสนับสนุนสิทธิการตั้งรัฐปาเลสไตน์

โปรดอ่านข้อมูลเพิ่มเติมจากผลงานของผู้เขียนได้ตาม QR code ต่อไปนี้

บทความ เรื่อง “The Deal of the Century แผนสันติภาพหรือระเบิดเวลา: ประเด็นความขัดแย้งอิสราเอล – ปาเลสไตน์รอบใหม่”

และบทความ เรื่อง “ตุรกีเร่งยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน มายาคติหรือความจริง”

PALESTINE WILL BE FREE SAVE AL-AQSA

"องค์กรนี้ก่อตั้งขึ้นในปี ๒๐๑๕ จาก
ความริเริ่มของเพื่อนสมาชิกรัฐสภา
ที่มีอุดมการณ์ร่วมเกี่ยวกับประเด็น
ปาเลสไตน์ ปัจจุบันมีแนวร่วม
สมาชิกจากรัฐสภาทั่วโลกกว่า
๑,๕๐๐ คน
อัลกุดส์ คือ สัญลักษณ์แทนความ
เป็นรัฐปาเลสไตน์"

SHEIKH HAMID AL-AHMAR

رابطة برلمانيون لأجل القدس

Parliamentarians for Al Quds

บรรณานุกรม

- <https://studies.aljazeera.net/ar/files/2009/2011721191447171542.html>
- <https://www.lp4q.org/ar/activities/90/%D8%A8%D8%B1%D9%84%D9%85%D8%A7%D9%86%D9%8A%D9%88%D9%86>
- <https://www.aljazeera.net/encyclopedia/events/2016/6/2/%D8%AD%D8%B5%D8%A7%D8%B1-%D8%BA%D8%B2%D8%A9-%D9%85%D9%86-%>
- <https://al-omana.net/m/details.php?id=192492>
- <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/57818#:~:text=08%2F2565%20%E0%B8%9E%E0%B8%B4%E0%B8%A1%E0%B8%9E%E0%B9%8C-,%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%A1.%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8>
- <https://almawqeaqpost.net/search?keyword=%D8%AD%D9%85%D9%8A%D8%AF%20%D8%A7%D9%84%D8%A3%D8%AD%D9%85%D8%B1>
- <https://www.uae-embassy.org/discover-uae/foreign-policy/abraham-accords-warm-peace-transforming-middle-eastgs>